

حادثه خونبار منارا
به همه هموطنان عزیز
تسلیمت عرض می‌نماییم

مؤسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت

علم و مهارت

نیمه اول مهر ۱۳۹۴ - شماره ۱۰

نشریه موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت

سرآغاز

به نام خدا

الزامات حرکت به سوی مراکز آموزشی کارآفرین

امروزه با طرح اندیشه‌ها و رویکردهای جدید در نظام‌های آموزشی و انتظار جامعه از دانشگاه‌ها برای کمک به تسهیل فرایند کارآفرینی دانشجویان، تلفیق کارآفرینی در ابعاد محتوایی و فرایندی نظام آموزش عالی به یک ضرورت تبدیل شده و دانشگاه‌ها برای گذر از نظام‌های مبتنی بر آموزش و پژوهش، به نظام‌هایی با کارکرد کارآفرینی و خلق ثروت تدبیر می‌کنند. به همین منظور موسسه آموزش عالی علمی کاربردی مهارت نیز دستیابی به جایگاه یک دانشگاه کارآفرین را چشم‌انداز خود قرار داده و برای تحقق آن برنامه‌ریزی و تلاش می‌کند.

بدون شک دستیابی به این امر نیازمند مجموعه‌ای از الزامات است که در گام نخست می‌توان به ضرورت تدوین برنامه و تلاش برای ایجاد و تقویت باور به توانمندی در دانشجویان و مدرسان برای دستیابی به این مهم اشاره کرد. الزام دوم ضرورت به‌نگام‌سازی محتوا و فرایند ارائه دروس با بهره‌گیری از رویکردهای کارآفرینی است. از دیگر الزامات مهم، توانمندسازی مربیان و اساتید برای شناسایی و هدایت ظرفیت‌های کارآفرینی در دانشجویان است. در این زمینه بهره‌گیری از توان اساتید و مربیان مجرب و در عین حال آشنا با علوم و فنون جدید و از همه مهمتر برخوردار از ایده‌های نو می‌تواند زمینه را برای رشد استعدادها و دانشجویان فراهم سازد. از دیگر الزامات دستیابی به استانداردهای یک دانشگاه کارآفرین، ارتباط کارآمد و مستمر مراکز آموزشی با واحدهای صنعتی و بنگاه‌های تولیدی است. این گونه ارتباطات زمینه‌آشنایی دانشجویان با فرصت‌های موجود در بخش صنعت را فراهم کرده و زمینه طرح ایده‌های جدید و بکر از سوی آنها را فراهم می‌آورد.

مدیریت موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت بر مبنای رسالت اساسی شکل‌گیری مراکز تابعه و نیز طبق مفاد سند راهبردی خود، در سال تحصیلی جدید زمینه‌سازی برای تزیق رویکرد کارآفرینی در ارائه برنامه‌های آموزشی را مورد توجه قرار داده و از هر تلاش و اقدامی برای شناسایی و اجرای راهکارهای عملیاتی مورد نیاز برای تحقق این هدف حمایت می‌کند.

سرمدبیر

گفت و گوی اختصاصی «علم و مهارت» با دکتر علی حسین شهرپور، وابسته کار سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت؛

آموزش‌های مهارتی، ایران را به بازار جهانی کار بازمی‌گرداند

صفحه ۱۰

پیام مشاور وزیر و سرپرست موسسه
به مناسبت آغاز سال تحصیلی جدید؛

فرصتی برای تحقق اهداف «موسسه آموزشی کارآفرین»

غلامحسین حسینی‌نیا، مشاور وزیر و سرپرست موسسه آموزش عالی علمی کاربردی مهارت به مناسبت آغاز سال تحصیلی پیامی را صادر کرد. در بخشی از این پیام آمده است: امیدوارم در سال تحصیلی جدید با تدبیری شایسته و با اندیشه و عزمی نو، ارتقاء کیفیت در مهارت‌آموزی را به‌عنوان یکی از اهداف مصرح در برنامه ششم توسعه کشور، سرلوحه سیاست‌های خود قرار دهیم.

صفحه ۲

در صفحات دیگر می‌خوانید:

۳ همکاری موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت در بازار آموزشی مراکز دانشگاه جامع علمی-کاربردی.....

۵ معرفی رشته‌های موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت - ایمنی و حفاظت محیط کار.....

۶ معرفی مرکز آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت و حرفه‌های شایسته.....

۸ خانوادگی و توسعه فرهنگ کارآفرینی.....

۹ آموزش‌های مهارتی در چنانچه سرمدبیر.....

نظام صلاحیت
حرفه‌ای لازمه نهادینه
کردن فرهنگ کار و
مهارت‌آموزی

۳

پیش‌بینی حوزه‌های
جدید مهارتی

۴

پیام مشاور وزیر و سرپرست موسسه به مناسبت آغاز سال تحصیلی جدید؛

فرستی برای تحقق اهداف «موسسه آموزشی کار آفرین»

حرفه ای و تعاون صمیمانه تریک و تهنیت عرض می‌کنم و امیدوارم در سال تحصیلی جدید با تدبیری شایسته و با اندیشه و عزمی نو، ارتقاء کیفیت در مهارت‌آموزی را به‌عنوان یکی از اهداف مصرح در برنامه ششم توسعه کشور، سرلوحه سیاست‌های خود قرار داده و با بهره‌گیری از شیوه‌های کارآمد آموزشی و ارزیابی مستمر برنامه‌ها و فعالیت‌ها، پاسخگوی انتظارات جامعه از نظام مهارت‌آموزی باشیم و با همکاری و همفکری در اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده در سند راهبردی موسسه مهارت، زمینه را برای تحقق اهداف «موسسه آموزشی کار آفرین» به‌عنوان چشم‌انداز موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت فراهم کرده و مسیر دستیابی موسسه به برند آموزش‌های مهارتی را هموار سازیم. ضمن تشکر از تلاش کلیه همکاران عزیز و اساتید گرامی در سال تحصیلی گذشته، انتظار دارم در سال تحصیلی پیش‌رو، با بهره‌گیری از آموزه‌های فرهنگ اسلامی ایرانی، محیط مراکز آموزشی به محیطی بانشاط و مناسب برای رشد علمی و هدایت معنوی دانشجویان عزیز بدل شده و با اهتمام به سه راهبرد «توسازی در برنامه‌ها و شیوه‌های آموزشی و مدیریتی»، «ارتقاء فرهنگ کار و مهارت‌آموزی» و «رشد و تعالی اخلاقی دانشجویان» به‌عنوان راهنمایی برای تدوین و اجرای برنامه‌ها و مأموریت‌ها، در هموار نمودن مسیر پیشرفت و تعالی دانشجویان این مرکز و بوم کوشا باشیم.»

غلامحسین حسینی‌نیا، مشاور وزیر و سرپرست موسسه آموزش عالی علمی کاربردی مهارت به مناسبت آغاز سال تحصیلی پیامی را صادر کرد. در این پیام آمده است: «امسال در حالی در مسیر آغاز سال تحصیلی جدید قدم بر می‌داریم که ایام آغازین این سال مقارن شده است با ایام پرخیر و برکت دو عید بزرگ مذهبی دنیای اسلام و جهان تشیع. عید قربان، پرشکوه‌ترین مظهر ایثار و زیباترین جلوه تعبد در برابر خالق یکتا و عید غدیر، چشمه ای زلال برای تشنگان هدایت و پیروان ولایت. امید اینکه این سرآغاز زیبا را با استعانت از ذات اقدس الهی، سرلوحه تمامی اعمال خود در سال تحصیلی جدید قرار داده و با پیروی از دستورات دین مبین اسلام، در تربیت نسل جوان و جویای دانش این مرز و بوم موفق باشیم. اینجانب به عنوان عضوی از خانواده بزرگ موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت، آغاز ماه مهر و بهار دانش را به تمامی استادان، دانشجویان، مدیران و کارکنان عزیز مراکز آموزش علمی-کاربردی فنی و

علم مهارت

۲

نیمه اول مهر ۱۳۹۴ - شماره ۱۰

نشریه موسسه آموزشی عالی علمی - کاربردی مهارت

نظام صلاحیت حرفه‌ای، لازمه نهادینه کردن فرهنگ کار و مهارت‌آموزی

استانداردهای آموزشی از سوی این سازمان صورت گیرد. فاز دوم اجرای تفاهم نامه مذکور، تربیت مربی آموزشی در زمینه استانداردهای آموزشی جدید است. معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ادامه بیان داشت: فاز بعدی منابع آموزشی است و این سازمان برای تدوین منابع آموزشی در قالب جزوه، کتاب، سی‌دی و ... آمادگی لازم را دارد. در مرحله بعد که اجرای دوره آموزشی است چند روش وجود دارد که یک روش اجرای دوره آموزشی در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی این سازمان (در بخش صنعت و کشاورزی) و آموزشگاه‌های فنی و حرفه ای آزاد (در بخش خدمات) است. وی تصریح کرد: اعطای مجوز تأسیس مراکز آموزش جوار و بین کارگاهی برای واحدهای صنفی، اتحادیه‌های صنفی و اتاق‌های اصناف شهرستانی واجد شرایط معرفی شده توسط اتاق اصناف از تعهدات این سازمان در اجرای تفاهم‌نامه مذکور است.

به‌روزرسانی استانداردهای آموزشی موجود در صورت نیاز است که برای تحقق این امر باید نیازسنجی آموزشی برای متقاضیان ورود به جامعه صنفی کشور، فعالان صنوف و اتحادیه‌های صنفی صورت گیرد. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بر اساس آمایش سرزمین مدل آموزشی را به اتاق اصناف ارائه می‌دهد و متخصصین اتاق اصناف نیازسنجی آموزشی را انجام می‌دهند تا تدوین و به‌روزرسانی

کورس پرند معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در نشست امضای تفاهم نامه با اتاق اصناف ایران بیان داشت: کشور ما به نظام صلاحیت حرفه‌ای نیازمند است تا فرهنگ کار و مهارت‌آموزی، جایگزین فرهنگ مدرک‌گرایی شود. وی تصریح کرد: در نظام صلاحیت حرفه‌ای بر اساس تجربه، مهارت، گواهینامه‌های لازم، مدرک، اخلاق حرفه‌ای و در بعضی از رشته‌ها آمادگی جسمانی سطح نیروی کار مشخص می‌شود. در شرایط امروز کشور با توجه به افق چشم‌انداز بسیار خوبی که برای کشورمان ترسیم شده است یکی از بهترین راهکارها برای ارتقای نیروی کار سرمایه‌گذاری در بخش آموزش است که خوشبختانه نگاه اتاق اصناف ایران به امر آموزش نگاهی سیستماتیک است. رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در ادامه اظهار داشت: اولین فاز اجرای تفاهم‌نامه مذکور موضوع تهیه و تدوین استانداردهای جدید آموزشی و

همکاری موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت در بازآموزی مدرسان دانشگاه جامع علمی- کاربردی

با افتتاح مرکز آموزش عالی تربیت مدرس در دانشگاه جامع علمی- کاربردی و تاکید ریاست دانشگاه جامع علمی- کاربردی، موضوع دانش افزایی مدرسان در حوزه‌های عمومی و تخصصی به یکی از اولویت‌های دانشگاه جامع تبدیل شده است. در این رابطه طی جلسه‌ای با حضور معاون مرکز آموزش عالی تربیت مدرس دانشگاه جامع علمی- کاربردی و اعضای هیات رئیسه موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت، زمینه‌های همکاری و تعامل موثر بین دانشگاه و

بهره‌گیری از شیوه‌های اجرایی موثر و کارآمد و نیز استفاده از اساتید مجرب و آشنا با علوم و فنون روز برای آموزش مدرسان از موضوعاتی بود که مورد تاکید سرپرست موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت قرار گرفت. در ادامه این نشست یعقوبی، معاون دانشجویی، فرهنگی موسسه به ضرورت تدوین یک نظام‌نامه برای برنامه‌های بازآموزی مدرسان و لحاظ کردن راهکارهای انگیزشی و سیستم امتیازدهی و نیز استمرار برنامه‌ها به شیوه‌ها و روش‌های مختلف اشاره کرد.

همچنین در این نشست حسینی‌نیا سرپرست موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت، با تمجید اقدام دانشگاه جامع علمی- کاربردی در زمینه توجه به موضوع دانش‌افزایی مدرسان، آمادگی کامل این موسسه و مراکز وابسته را برای اجرای هر چه صحیح‌تر برنامه‌های آموزشی مربوطه را اعلام کرد. نیازسنجی و اولویت‌بندی موضوعات آموزشی،

موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت برای تحقق اهداف نظام بازآموزی و مهارت‌افزایی مدرسان برگزار شد.

معاون مرکز آموزش عالی تربیت مدرس دانشگاه جامع علمی- کاربردی در این جلسه ضمن بیان اهداف و فرآیندهای اجرایی دوره‌های بازآموزی مدرسان، به ضرورت همکاری موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت با دانشگاه جامع علمی- کاربردی در برگزاری این دوره‌ها به شکل‌های مختلف اشاره کرد.

در این نشست حسینی‌نیا سرپرست موسسه آموزش عالی علمی- کاربردی مهارت، با تمجید اقدام دانشگاه جامع علمی- کاربردی در زمینه توجه به موضوع دانش‌افزایی مدرسان، آمادگی کامل این موسسه و مراکز وابسته را برای اجرای هر چه صحیح‌تر برنامه‌های آموزشی مربوطه را اعلام کرد. نیازسنجی و اولویت‌بندی موضوعات آموزشی،

کوتاه از مهارت

فنی و حرفه‌ای کشور در نشست مشترک کارگروه اشتغال و سرمایه‌گذاری شهرستان دلیجان و شورای هماهنگی مدیران دستگاه‌های تابعه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در استان مرکزی جایگاه و نقش آموزش های فنی و حرفه‌ای در توسعه کشور را تبیین کرد و گفت: با توجه به نرخ پایین بیکاری در شهرستان دلیجان و فعالیت مناسب بخش‌های صنعت، خدمات و کشاورزی در این منطقه، به نظر می‌رسد با فراگیر شدن آموزش‌های مهارتی به ویژه در بخش مشاغل خرد و خانگی بتوان همین میزان افراد غیر شاغل که آمار پایینی را به خود اختصاص داده از حوزه بیکاران خارج کرد.

طی حکمی از سوی کورش پرنده، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، محسن مددی به سمت سرپرست اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان آذربایجان غربی منصوب شد.

علایی‌نویسن معاون سنجش، خدمات آموزشی و دانشجویی و نایب رئیس شورای تخصصی آموزشی دانشگاه جامع علمی- کاربردی از راه‌اندازی دبیرخانه‌های شورای آموزشی و کمیسیون موارد خاص این دانشگاه خبر داد.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در همایش روز ملی گردشگری گفت: این وزارت‌خانه آمادگی دارد علاوه بر فعال کردن بخش تعاون و کسب سهم بیشتری از اقتصاد ایران برای این بخش، فعالانه در تشویق و پیشبرد صنعت گردشگری کشور ایفای نقش کند؛ چنانکه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش‌های خود را در زمینه هتلداری آغاز کرده است.

جلسه هم‌افزایی نهادهای حامی کسب و کار خرد و کوچک با رویکرد «اشتغالزایی» با حضور علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مشارکت جمعی از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی کشور با موضوع هم‌افزایی در سطح کشور و تحرک سازنده در فضای کسب و کار برگزار شد. در این نشست مقرر شد تا با همکاری نهادهای مردمی و مشارکت آحاد جامعه نسبت به ایجاد کسب و کارهای خرد و کوچک اقدامات سازنده‌ای متناسب با ظرفیت نهادهای مسئول و مزیت‌های مناطق مختلف کشور صورت گرفته و از اقدامات موازی دستگاه‌ها در زمینه ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوامع هدف جلوگیری شود.

کورش پرنده، معاون وزیر و رییس سازمان آموزش

در گفت‌وگو با دکتر رضا گرزین، مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای استان مازندران مطرح شد

پیش‌بینی حوزه‌های جدید مهارتی

مهمتر از اینکه مراکز آموزشی موسسه چه تعداد دانشجو داشته باشد، این است که دانشجویانی کیفی تربیت کنیم تا بتوان بازار کار آنها را تعهد کرد؛ این را رضا گرزین، مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای استان مازندران می‌گوید. او در گفت‌وگویی مفصل با «علم‌ومهارت» باید و نبایدها و فرصت‌ها و مزیت‌های موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت و مراکز آموزشی آن در استان مازندران را تشریح و تبیین کرد. گزیده‌ای از این گفت‌وگو در ادامه آمده است.

که رشته‌ها و شیوه‌های سنتی آموزش کنار گذاشته شده و سعی بر این شد که به سمت رشته‌ها و آموزش‌هایی برویم که لمس و درک آن در جامعه و بازار کار ممکن باشد.

حوزه‌های جدید شغلی و مهارتی را پیش‌بینی کنیم

کارکردی که در شرایط کنونی برای موسسه مهارت متصور است و باید برای آن برنامه داشته باشد، شناسایی حوزه‌های جدید شغلی و تربیت نیروی ماهر و کارآمد در آن حوزه‌هاست. به این معنا که موسسه باید یک گام جلوتر از جامعه و بازار کار حرکت کرده و نیازهای شغلی و مهارتی سال‌های آتی را پیش‌بینی کند؛ همچنین با چشم‌اندازی که از بازار کار ترسیم می‌کند، رشته‌های مهارتی تعریف و چارچوب و مواد درسی آن را استخراج و عملیاتی کند. اتخاذ چنین رویه‌ای راهکار فوق‌العاده‌ای برای مدیریت اشتغال جوانان دانش‌آموخته است. گام ضروری دیگر در موسسه مهارت، به‌روز کردن دانش شاغلان است. با توجه به اینکه به‌طور مستمر بخش‌هایی از دانش دچار تغییر می‌شود، اگر برنامه‌ای برای به‌روز کردن دانش شاغلان نداشته باشیم، طی سال‌های آینده با نیروی‌های کاری مواجه هستیم که پایین‌ترین سطح بهره‌وری را دارند. نیاز امروز جوانان ما مدرک نیست و باید بتوانیم مهارت و دانایی انجام کار را به آنها منتقل کنیم. این اصل مهم را همه می‌دانند که باید نیروهای مهارتی تربیت کنیم، اما باید این فرهنگ تربیت نیروی مهارتی به جامعه منتقل شده و کسب مهارت ارزش محسوب شود.

دغدغه اصلی دنیای امروز حول مقوله مهارت است

دغدغه اصلی دنیای امروز حول مقوله مهارت چرخ می‌زند. چنانکه فاصله و شکاف عمیق کشورهای توسعه یافته و کشورهای توسعه‌نیافته، تفاوت در میزان دارایی‌ها نیست؛ بلکه تفاوت در میزان دانایی و توانایی انجام کار است. کشورهای پیشرفته با تکیه بر دانسته‌های خود در بازارهای جهانی حضور یافته و ایده و دانش می‌فروشند. بنابراین اگر از مرحله مدرک‌گرایی گذر کرده و بتوانیم نگاه تربیت نیروی کار مهارتی را در جامعه تقویت کنیم، نه تنها گام مؤثری در مدیریت بحران بیکاری برداشته‌ایم بلکه در فرای مرزهای داخلی هم حرف برای گفتن خواهیم داشت.

می‌کند. بنابراین به‌منظور پایبندی به این تعهد بازار کار باید همواره روی این موضوع تمرکز داشته باشد و به سمت رشته‌هایی که بازار کار مطمئنی ندارد، نرود. آنچه در مراکز آموزشی موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، کیفیت است. مهم نیست که مراکز ما چه تعداد دانشجو داشته باشند، اما مهم تربیت دانشجویان کیفی است که بتوانیم بازار کار آنها را تعهد کنیم.

ارتقای دانش فنی و مهارتی شاغلان

یکی از برنامه‌هایی که در مراکز آموزشی موسسه مهارت در استان مازندران دنبال می‌شود، ارتقای دانش کارکنان فعال در صنعت گردشگری استان است. این کارکنان هم دایره گسترده‌ای از مدیران واحدها تا سایر کارکنان را شامل می‌شوند که افراد می‌توانند به فراخور نیاز در رشته‌های مرتبط موسسه وارد شده و یا دوره‌های پودمانی را بگذرانند و با توانمندی و مهارت‌های بیشتری به محل کار خود بازگردند.

برای ارتقای مهارت فنی کارکنان واحدهای اقامتی و پذیرایی استان، تنها به بازگشایی مرکز و ارائه رشته بسنده نکرده‌ایم و جلسات متعدد با واحدها و مراکز بزرگ برگزار کردیم و چنین توانایی‌هایی در موسسه وجود دارد که می‌تواند نیروی‌های خود را ترغیب به تحصیل و کسب دانش فنی در مراکز موسسه کنند. در نتیجه با استقبال خوبی هم مواجه شدیم و افراد بسیاری در تمام سطوح در مراکز موسسه حضور یافته و مهارت‌های تخصصی مورد نیاز در رشته‌های خود را کسب کرده‌اند. اکنون نیز تعدادی از این‌ها فارغ‌التحصیل شده‌اند. اتفاق مثبت دیگری که در مراکز آموزش علمی - کاربردی موسسه مهارت افتاد این بود

فرصتی برای توسعه کیفی بخش گردشگری یکی از رشته‌هایی که در مراکز آموزش علمی - کاربردی استان مازندران به طور جدی دنبال می‌شود، رشته‌های تخصصی حوزه گردشگری مانند هتلداری و رستوران‌داری و زیرشاخه‌های هر بخش است. این رشته‌ها در استان مازندران از درجه اهمیت بالایی برخوردار است؛ چراکه صحبت از استانی است که ممکن است با یک تعطیلات و ورود گردشگران، حتی طی یک شبانه‌روز جمعیت آن به ۲۰ میلیون نفر برسد. بنابراین باید آداب پذیرایی و مهمان‌داری را هم به صورت سنتی و هم به صورت آکادمیک و علمی بیاموزیم و صنعتی پویا ایجاد کنیم که طی آن، هم توسعه و درآمدزایی در بخش گردشگری را شاهد باشیم و هم اینکه رضایت حداکثری گردشگرانی که به استان می‌آیند را تامین کنیم.

با اینکه صنعت گردشگری، صنعتی پویا و خلاق است که می‌تواند جای نفت را در اقتصاد پر کند، اما تاکنون توجه به آموزش‌های تخصصی و حرفه‌ای در این بخش مغفول مانده است. مراکز آموزشی موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت در استان مازندران با تاکید بر حوزه گردشگری تا اندازه‌ای توانسته‌اند خلاء نیروی ماهر و تخصصی استان در این بخش را پر کرده و البته این پتانسیل را دارند که نیروی‌های انسانی شاغل در زیربخش‌های اقامتی و پذیرایی را هم جذب کرده و دانش عملی و فنی آنها را ارتقا دهند.

تعهد به دانشجو و بازار کار

مزیت موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت این است که در هر منطقه با توجه به نیازهای بازار کار آن منطقه رشته‌های خود را ارائه کرده و حتی در صورت اشباع بازار کار، روند جذب دانشجو را متوقف

معرفی رشته‌های
موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی مهارت

ایمنی و حفاظت محیط کار

وقوع انقلاب صنعتی طی سال‌های ۱۷۶۰ تا ۱۸۳۰ میلادی در انگلستان و سرایت به دیگر کشورهای اروپایی و استفاده از نیروی محرکه مکانیکی و الکتریکی، موجب تبدیل کارهای دستی به ماشینی شد. بدین ترتیب استفاده از انرژی ماهیچه‌ای به حداقل رسید و همچنین به جای استفاده از انرژی باد، حیوانات و جریان آب، استفاده از انرژی بخار، توربین بخار و انرژی سوخت‌هایی مانند بنزین و گاز وئیل معمول شد. این روند باعث تقسیم کار، افزایش تولید و سرعت در انجام کار شد که یکی از نتایج آن هم افزایش خطر در محیط‌های صنعتی بود. صنایع غول پیکر که به وجود آمد، به دلیل استفاده از چرخ دنده‌ها، پرس‌ها، تیغه‌ها و ... معلولین و مصدومین ناشی از کار چنان افزایش یافت که جمع آنها قشون از جنگ برگشته را تداعی می‌کرد. حتی اصطلاح «لشکر معلولین منچستر» که به دفعات در منابع علمی به کار رفته، حکایت از مصدومین زیاد کارخانه‌ها هم‌زمان با انقلاب صنعتی دارد.

تعریف ایمنی

ایمنی عبارت است از میزان درجه دور بودن از خطر، واژه (Hazard) که در تعریف علمی ایمنی آمده است، در واقع شرایطی است که دارای شرایط آسیب رساندن به کارکنان، تجهیزات و ساختمان‌ها، از بین بردن مواد یا کاهش کارایی در اجرای یک وظیفه از پیش تعیین شده است. هنگامی که Hazard وجود دارد امکان وقوع اثرات منفی یاد شده نیز وجود خواهد داشت. کلمه Danger هم گویای قرار گرفتن در معرض یک Hazard است. به این ترتیب ایمنی متضاد Danger بوده و در صدد حذف خطرات بالفعل موجود در محیط کار است. ایمنی به طور صد درصد و مطلق وجود ندارد و عملاً هم هیچگاه حاصل نخواهد شد از این روست که گفته می‌شود ایمنی حفاظت نسبی در برابر خطرات است.

هدف از طراحی رشته

هدف از طراحی و تدوین این رشته تحصیلی در دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی، تربیت نیروی ماهر و متخصص در زمینه ایمنی و حفاظت کار است که علاوه بر برقراری ارتباط میان کمیته با کارفرما و وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و وظیفه ارتقای سطح ایمنی کارگاه‌های مشمول را به منظور جلوگیری از بروز حوادث ناشی از کار را بر عهده دارند. دانشجویان طی این دوره، دانش و مهارت مدیریت امور ایمنی در واحدهای صنعتی، متناسب با نوع فعالیت آنها را فرا گرفته و می‌توانند به عنوان مسئول ایمنی در کارگاه‌های مشمول قانون کار فعالیت کنند. در حال حاضر این دوره تحصیلی در ۹ مرکز وابسته به موسسه در حال اجرا است.

طول و ساختار دوره

دوره کاردانی حرفه‌ای مبتنی بر نظام واحدی و متشکل از مجموعه‌ای از دروس نظری و مهارتی است و با توجه به قابلیت‌ها و مهارت‌های مشترک و حرفه‌ای بر ۲ بخش (آموزش در مرکز مجری) و (آموزش در محیط کار) تقسیم می‌شود. مجموع واحدهای هر دوره مابین ۶۸ تا ۷۲ واحد و در مجموع ۱۷۵۰ تا ۲۱۰۰ ساعت است که در طول حداقل ۲ و حداکثر ۳ سال قابل اجراست.

توانمندی‌های دانش آموختگان

دانش آموختگان رشته ایمنی و حفاظت کار توانمندی‌ها و مهارت‌های تخصصی زیادی کسب می‌کنند که می‌تواند منجر به حفظ جان انسان‌ها در محیط‌های کاری شود. از جمله دانش فنی و مهارت‌های تخصص دانش آموختگان این رشته باید به موارد زیر اشاره کرد.

۱. شناخت دستوالعمل‌ها و استانداردهای ایمنی کار
۲. توجه و آشناسازی کارگران در زمینه رعایت مقررات و موازین حفاظتی و بهداشتی در محیط کار
۳. همکاری در تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی در زمینه ایمنی
۴. همکاری با کارفرما در تهیه دستورالعمل‌های ایمنی
۵. شناسایی مناطق خطر در کارگاه.

مشاغل قابل احراز

با توجه به توسعه صنعتی در جهان و در ایران، دانش آموختگان این رشته فرصت‌های شغلی زیادی را پیش‌رو دارند که برجسته‌ترین آنها مسئول ایمنی در کلیه کارگاه‌های مشمول قانون کار و آیین‌نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار است.

دروس تخصصی

از جمله دروس تخصصی که دانشجویان این رشته در زمان تحصیل می‌گذرانند می‌توان به مواردی مانند ایمنی ماشین‌آلات، ایمنی تاسیسات الکتریکی، روش‌های ایمنی مقابله آتش‌سوزی، ایمنی کار در ارتفاع و تجهیزات آن، وسایل حفاظت فردی، مدیریت ایمنی و بهداشت کار و ایمن‌سازی محیط کار و مدیریت حوادث اشاره کرد.

گفت‌وگو با سرپرست مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود:

پیشرو در پژوهش، پیشگام در پرورش

مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود از مجهزترین مراکز آموزشی موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت است. این مرکز که ظرفیت پذیرش ۷۰۰ دانشجو را دارد، شعار خود را «پیشرو در پژوهش و پیشگام در پرورش» تعیین کرده است. پیرامون عملکرد، برنامه‌ها و دستاوردهای مرکز، با سیدجواد ساداتیان، سرپرست مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود گفت‌وگویی کوتاه داشتیم که

بخش‌هایی از آن را در ادامه می‌خوانید. وی دانشجوی مقطع دکترای مهندسی منابع طبیعی، گرایش علوم، صنایع چوب و کاغذ است. از سال ۱۳۸۵ در مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان مربی آموزشی استخدام شده و از سال ۹۰ و پس از شکل‌گیری مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود هم در مقام سرپرست این مرکز، مشغول به فعالیت است.

□ برای کیفی کردن آموزش‌ها، چه اقداماتی در مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود صورت گرفته است؟

در حال حاضر شورای تخصصی آموزشی، شورای پژوهشی و شورای حل اختلاف در این مرکز فعال و مشغول به کار است که هر ماهه جلساتی را در حوزه‌های مرتبط برگزار می‌کنند. در شورای پژوهشی هم از استنادانی بهره‌گرفته‌ایم که عضو هیات علمی دانشگاه‌های دیگر و دارای مدرک دکترا هستند و سعی داریم آموزش را به سمت پژوهش سوق دهیم. این اقدام را از دانشجویان مقطع کارشناسی آغاز کردیم؛ بدین ترتیب که شورا یک سری طرح‌های پژوهشی مرتبط با دروس ارائه شده به دانشجویان را تعریف کرده تا آنها این طرح‌ها را به صورت هدفمند به مرحله اجرا درآورند. از دیگر اقدامات در این حوزه ارائه جزوه تدریس شده در کلاس توسط اساتید، به مدیر گروه است. در کلاس‌های عملی هم دانشجویان موظف به ارائه پروژه‌ای در انتهای ترم هستند.

□ آیا توانسته‌اید دانشجویان را هم برای همراهی مطلوب در این طرح‌ها با برنامه‌های مرکز همراه کنید؟

برای هر رشته‌ای که در مرکز ارائه می‌شود دو مدیر گروه وجود دارد که در هنگام برپایی کلاس و در زمان‌های تعیین شده در این مرکز به منظور پاسخگویی به سوال‌های دانشجویان حضور دارند.

□ ظاهراً مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود یک شعار آموزشی دارد، چرایی انتخاب این شعار چه بوده است؟

دانشگاه جامع واحد استانی درخواستی مبنی بر ارائه شعاری متناسب با عملکرد و مشخصات مرکز داشت که طبق بررسی‌هایی انجام شده، شعار «پیشرو در پژوهش و پیشگام در پرورش» تعیین شد که این شعار با برنامه‌ها و کارکردهای مرکز همخوانی داشته و بسیار هم مورد استقبال قرار گرفت.

□ و به عنوان پرسش پایانی، نقطه قابل بهبود مرکز از نظر شما چیست؟

از نظر بنده پذیرش دانشجو رضایتبخش و متناسب با ظرفیت مرکز نیست؛ چراکه ظرفیت این مرکز در حدود ۷۰۰ دانشجو است. اگرچه تداخل این مرکز با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، پذیرش دانشجویان را با کمی و کاستی‌هایی مواجه کرده است؛ اما با توجه به امکانات فیزیکی و اساتید موجود، می‌توان پذیرش دانشگاه را تا حد قابل قبولی افزایش داد.

معرفی مرکز آموزش علمی - کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود

از ۴۵ دانشجو تا ۳۰۰ دانشجو در ۴ سال

مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود که در مهرماه سال ۹۰ کار خود را با ۴۵ نفر دانشجو آغاز کرد، اکنون بالغ بر ۳۰۰ نفر دانشجو دارد که در رشته‌های مهارتی مشغول به تحصیل بوده و به عنوان نیروی کار تخصصی و ماهر، مهابی ورود به بازار کار می‌شوند. این مرکز در مهرماه سال ۱۳۹۰ در دو رشته برق، الکترونیک ابزار دقیق و تعمیر و نگهداری خودرو آغاز به کار کرد. در حال حاضر مرکز با داشتن ۳۰۰ دانشجو در ۶ رشته مهارتی در مقطع کاردانی و کارشناسی ادامه فعالیت می‌دهد. در حدود ۵۰ نفر هم از این مرکز فارغ‌التحصیل شده‌اند.

از امکانات فیزیکی مرکز می‌توان به ۹ کارگاه تخصصی فعال، ۶ کلاس درس، سایت کامپیوتر، انتشارات، دفتر کارآفرینی، سلف سرویس، دفتر بسیج، سالن آمفی تئاتر، سالن اجتماعات و کتابخانه‌ای مشترک با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اشاره کرد.

از امتیازات مرکز، دسترسی آسان و استقرار آن در مرکز شهر است. از دیگر امتیازات مرکز بهره‌گیری از اساتید خیره است؛ حدود نیمی از اساتید مرکز دانشجوی مقطع دکترا و ۲۰ درصد از آنها عضو هیات علمی دانشگاه‌های معتبر دیگر هستند. این مرکز سه دوره مسابقات دانشجویی علمی-ورزشی برگزار کرده که شامل ساخت موتورهای الکترونیکی در ابعاد کوچک، ساخت سازه‌های ماکارانی و برگزاری مسابقاتی درون مرکز بین دانشجویان و اساتید به مناسبت هفته معلم بود. برپایی نمایشگاهی با موضوع طراحی مد و لباس از دیگر فعالیت‌های مرکز بوده است.

مدرس نمونه مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود:

رعایت حقوق متقابل اصول تدریس را تشکیل می‌دهد

«نظم و ترتیب، حضور به موقع در کلاس و رعایت حقوق متقابل اصول تدریس بنده را تشکیل می‌دهد.» این را محمدمهدی پروبی، مدرس نمونه مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود می‌گوید. وی مهندس الکترونیک است، ۱۸ سال سابقه تدریس در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای داشته و از ابتدای تاسیس موسسه مهارت هم به عنوان مدرس با مرکز همکاری دارد. دروس مرتبط در رشته برق صنعتی و بی‌ال‌سی را در مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود تدریس می‌کند. گزیده‌ی صحبت‌های او را در ادامه بخوانید.

● اصول تدریس

نظم و ترتیب، حضور به موقع در کلاس و رعایت حقوق متقابل اصول تدریس بنده را تشکیل می‌دهد. به منظور انتقال بهتر مطالب آموزشی با دانشجویان ارتباط صمیمانه و دوستانه‌ای دارم تا محیط آموزشی را تلطیف کنم و از خستگی و یکنواختی ساعات حضور در کلاس بکاهم. این امر سبب می‌شود تا دانشجویان با اشتیاق و علاقه بیشتر مطالب را بیاموزند.

● امکانات مطلوب مرکز برای آموزش

با توجه به اینکه مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود یکی از مراکز قدیمی در این حوزه است؛ تجهیزات کارگاهی این مرکز از شرایط مطلوبی برخوردار است. در صورت مشاهده کم و کاستی هم در اسرع وقت تجهیزات را از شرکت‌های معتبر خریداری می‌کنیم و یا با استفاده از امکانات و تجهیزات موجود آنها را طراحی می‌کنیم و مورد استفاده قرار می‌دهیم.

● بازدیدهای میدانی

سعی بنده بر این است که در اواخر هر دوره بازدیدهایی از کارگاه‌ها و کارخانه‌های صنعتی داشته باشیم؛ تا از این طریق دانشجویان بتوانند مطالبی که در طول ترم آموزش دیده‌اند، را به صورت عملی و واقعی در صنعت ببینند. این امر انگیزه کارآفرینی را در طراحی و ساخت ماشین‌آلات صنعتی و اقدامات تولیدی افزایش داده و از سویی اشتغال را رونق می‌بخشد. با توجه به افزایش تمایل متقاضیان به تحصیل در رشته‌هایی که از بازار کار مناسبی در سطح شهر و استان برخوردار نیستند؛ تحصیل در رشته‌های ارائه شده مراکز مهارت باعث کارآفرینی شده و افراد می‌توانند در حوزه مربوطه مشغول به کار شوند.

گفت‌وگو با سعید حاجی‌هاشمی، دانشجوی نمونه مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود:

تلفیق تجربه و علم روز

سعید حاجی‌هاشمی ۴۹ ساله و دانشجوی مقطع کارشناسی رشته مهندسی فناوری خودرو در مرکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای شاهرود و هم‌چنین مربی اتومکانیک در سازمان فنی و حرفه‌ای است. وی که دیپلم اتومکانیک دارد و کاردانی خود را سال ۶۹ از آموزش‌شکده فنی شهید محمد منتظری مشهد دریافت کرده، در سال ۹۲ تصمیم مجدد به ادامه تحصیل در رشته مورد علاقه خود گرفته است.

□ سابقه تدریس شما به چه زمانی باز می‌گردد؟

از سال ۷۲ با سمت مربیگری اتومکانیک وارد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان شاهرود شدم و حدود ۲۵ سال سابقه تدریس در این رشته را دارم. آموزش‌های ضمن خدمت را در مرکز تربیت مربی کرج گذرانده‌ام و هم‌چنان هم این دوره‌ها در سطوح پیشرفته‌تر ادامه دارد.

□ چطور دوباره دانشجو شدید؟

در بدو ورود بنده به سازمان اکثر همکاران دیپلمه بودند و بنده فوق‌دیپلم داشتم. اما با گذشت زمان و ادامه تحصیل همکاران، احساس کردم از دانش و تکنولوژی روز عقب‌تر هستم. بنابراین تصمیم گرفتم معلومات خود را به‌روز کرده و مدرک کارشناسی خود را از موسسه مهارت دریافت کنم.

□ کارگاه‌های مرکز تا چه اندازه به‌روز است و نیازهای آموزشی را

مرتفع می‌کند؟

امکاناتی که برای انتقال مطالب به دانشجو مورد نیاز است، در کارگاه‌های مجموعه مرتفع می‌شود و دانشجویان از تجهیزات مناسبی برخوردار هستند. اگر هم استاندارد و مفهوم جدیدی به مطالب اضافه شود که دستگاه و تکنولوژی جدیدی را بطلبد، با خرید آنها، آن نیاز رفع می‌شود. اما در مجموع کارگاه‌های مجموعه به خصوص کارگاه مکانیک که بنده در آن تدریس می‌کنم، بسیار مجهز است.

□ پیش‌نیاز موفقیت دانشجویان موسسه مهارت از نظر شما

چیست؟

کسانی که وارد موسسه مهارت می‌شوند اگر قبلاً دوره‌های کوتاه‌مدت فنی را گذرانده باشند و به اصطلاح دست به آچار باشند در مراکز مهارت بسیار موفق‌تر هستند. برای مثال دانشجوی رشته مهندسی مکانیک که فوق‌دیپلم حسابداری دارد، نیاز به گذراندن واحدهای عملی بیشتری در مقایسه با دانشجویی با پیشینه فنی دارد. بهتر است که سختی رشته‌ها در مراکز آموزش علمی-کاربردی فنی و حرفه‌ای رعایت شود تا فارغ‌التحصیلان از تبحر کافی در رشته خود برخوردار باشند.

خانواده و توسعه فرهنگ کارآفرینی

پوریا عطایی
رویکرد اکثر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه در دهه اخیر به موضوع کارآفرینی و توسعه آن، باعث شده است که مجموعه‌ای از سیاست‌های توسعه کارآفرینی در جهان ایجاد شود. مجموعه راهبردهایی که کشورهای مختلف در دهه‌های اخیر برای حل مشکلات مختلف اقتصادی و اجتماعی در نظر گرفته‌اند، توسعه فرهنگ کارآفرینی در همه ابعاد و سطوح جامعه، حمایت از کارآفرینان، ارائه آموزش‌های مورد نیاز به آحاد جامعه و تحقیقات در این زمینه بوده است. انسان‌ها دارای توانمندی‌های مختلفی هستند که اگر از همان دوران کودکی و نوجوانی در مسیر مناسب هدایت شوند، می‌توانند مسیر موفقیت را برای خود هموار کنند. یکی از نهادهایی که در پرورش افراد خلاق و کارآفرین نقش موثر دارد، کانون خانواده است. خانواده‌ها می‌توانند کانون اصلی تلاش و پرورش روحیه خلق ایده در افراد باشند. وقتی والدین همچون الگویی تلاشگر در عرصه کار و تولید عمل می‌کنند، باعث می‌شوند تا فرزندان نیز به سمت خلاقیت و کوشش حرکت کنند. به بیان دیگر، تصویر ذهنی که خانواده به فرزندان منتقل می‌کنند، آینده آنها را شکل می‌دهد. نظر به اهمیت نقش خانواده‌ها در تربیت نسلی خلاق و کارآفرین، در این نوشتار به مهم‌ترین کارکردهای نهاد خانواده در این زمینه پرداخته می‌شود.

تربیت فرزندان با هدف استقلال و خودتکایی

در بررسی ویژگی‌های کارآفرینان مشخص شده است که خودتکایی و استقلال از صفات بارز آنها به حساب می‌آید. لذا، خانواده‌ها باید فرزندان خود را طوری آموزش و پرورش دهند که از همان ابتدا به خود تکیه کرده و از خود استقلال بروز دهند. به طور مثال، والدین باید از همان ابتدا به فرزندان خود نحوه انجام امور شخصی به‌طور مستقل را بیاموزند و در صورت تنبلی و تقاضای غیر معمول، از دادن پاداش به آنها خودداری کنند و در مواردی که از خود استقلال و ابتکار نشان دهند، تشویق شوند. آموزش فرزندان با هدف خودتکایی، استقلال و سخت‌کوشی رابطه مستقیمی با پرورش فرزندان کارآفرین دارد.

آماده کردن فرزندان برای اشتغال

داشتن والدین فعال در تجارت یا مشاغل مشابه آن کمک شایانی در پرورش فرزندان کارآفرین می‌کند. بنابراین خانواده می‌تواند با تشویق فرزندان خود، برای گذراندن دوره‌های کارآموزی کوتاه‌مدت در اوقات فراغت، آنها را با شرایط کار و آمادگی برای ورود به عرصه اشتغال آشنا کند. در نسل‌های پیشین، فرزندان از سنین نوجوانی با مفهوم کار و درآمد آشنا می‌شدند. به طوری که حتی در خانواده‌های ثروتمند نیز شاگردی و یادگیری کار در حرفه‌ای خاص، ناپسند شناخته نمی‌شد. این تفکر و امر پسندیده لازم است در جامعه توسعه یابد.

نهادینه کردن فرهنگ کارآفرینی

خانواده به عنوان انتقال‌دهنده دیدگاه‌ها و رفتارهای اجتماعی مختلف می‌تواند نقش ثمربخشی در آشنایی فرزندان با مفاهیمی چون توفیق‌طلبی و خطرپذیری داشته باشد. نوع نگرش والدین به دنیای پیرامون و ارزش‌های اجتماعی حاکم بر جامعه می‌تواند در شکل‌گیری آینده شغلی فرزندان تأثیرگذار باشد و راه را برای تقویت روحیه کارآفرینی هموار سازد. طبیعی است چنانچه در خانواده‌ای کسب موفقیت با هدف ایجاد فرصت‌های شغلی جدید از ارزش‌های مورد نظر والدین باشد، فرزندان نیز در این شرایطی ذهن خود را برای رسیدن به چنین موقعیت‌هایی در آینده آماده می‌سازند.

کمک به انتخاب مسیر شغلی

فضای درون خانواده به خصوص راهنمایی‌های والدین باید این امکان را به فرزندان بدهد تا با کنار گذاشتن عادات پیشین خود یا سایر افراد خانواده، رفتار جدیدی را بروز دهند و خود را با نظم حاکم بر جامعه هماهنگ سازند. در این ارتباط خانواده‌ها با شناخت توانمندی‌های بالقوه فرزندان خود و هدایت آنها در مسیر شغلی، نقش مهمی در شناسایی و پرورش افراد خلاق و کارآفرین در جامعه ایفا می‌کنند.

توانمندسازی فرزندان با هدف یادگیری فناوری‌های جدید

حمایت و تشویق فرزندان از سوی خانواده برای یادگیری و کار با فناوری‌های جدید و معرفی مشاغلی که امکان کسب درآمد مناسب را برای آنها فراهم می‌سازد، آنان را علاوه بر نقش‌آفرینی در خانواده، برای ورود به جامعه و ایجاد کسب و کار جدید آماده می‌کند. اما، در کل می‌توان اینچنین بیان کرد که خانواده بر خلاف آنچه تصور می‌شود، نباید در انتخاب شغل فرزندان به ذهن آنها نفوذ کند و با توجه به توصیه‌ها و تجربیات خود، آنها را ملزم به ادامه شغل آنها یا اشتغال در زمینه خاص کند و یا از همان دوران نوجوانی ذهنیات آنها را با مشاغل دولتی و پشت میزنشینی شکل دهد. خانواده‌ها باید با تقویت خلاقیت و روحیه کارآفرینی شرایط لازم برای ورود موثر فرزندان به جامعه را مهیا کنند.

آموزش‌های مهارتی در جهان سوئیس

کارדانی ادامه دهند، ولیکن هیچگاه شانس ورود به دانشگاه و یا کالج‌های صنعتی را نخواهند داشت.

۱۰ درصد از دانش‌آموزان هم پس از پایان تحصیلات اجباری وارد هنرستان‌ها می‌شوند. طول دوره تحصیل در هنرستانها ۴ سال است و این اشخاص در مقایسه با دانش‌آموزان کار و دانش از سطح علمی بالاتری برخوردارند و در طول مدت تحصیل تنها در محیط هنرستان و یا کارخانجات وابسته به هنرستان به کارآموزی می‌پردازند. این اشخاص پس از فارغ‌التحصیلی میتوانند در کالج‌های صنعتی تحصیلات خود را حداکثر تا سطح لیسانس ادامه دهند. البته این عده از اشخاص برای ورود به دانشگاه‌ها نیز باز محدودیت‌هایی پیش رو دارند.

و در نهایت ۱۰ درصد از دانش‌آموزان وارد دوره دبیرستان می‌شوند. طول این دوره ۴ سال است و از کیفیت بسیار بالایی برخوردار است. به طوری که نیمی از این اشخاص پس از اتمام تحصیلات خود به راحتی از سوی سازمان‌های دولتی جذب کار می‌شوند و نیمی دیگر به دانشگاه‌ها راه می‌یابند. در دبیرستان‌های سوئیس هم ۵ رشته علوم ریاضی، علوم تجربی، علوم انسانی، علوم ورزشی و علوم هنری وجود دارد. بر طبق یک رویه معمول دانش‌آموزان تنها در شرایطی مجاز به پایان بردن دوره دبیرستان هستند که به زبان انگلیسی و دو زبان از سه زبان رسمی سوئیس تسلط کامل داشته باشند. آشنائی به زبان چهارم هم اختیاری است. در هر حال، هر کجا شخصی دارای دیپلم دبیرستان سوئیس باشد نشان از آن دارد که به چهار زبان انگلیسی، آلمانی، ایتالیایی و فرانسه آشنائی خوبی دارد.

در کشور سوئیس پس از پایان تحصیلات دوره راهنمایی بیش از ۸۰ درصد دانش‌آموزان وارد دوره‌های کار و دانش شده و به فراگیری یک تخصص و حرفه می‌پردازند. کیفیت نمرات حاصله در دوره راهنمایی تعیین‌کننده رشته برای دانش‌آموزان خواهد بود و معمولاً آنان که سطح نمرات بالاتری دارند همواره از شانس بیشتری برای به دست آوردن شغل و حرفه بهتر برخوردارند. طول دوره‌های کار و دانش ۳ سال است و در طول این مدت شخص ۴ روز در هفته به کار مشغول شده و یک روز در هفته نیز در مدرسه به صورت نظری حرفه خود را دنبال خواهد کرد. البته در طول این مدت کارآموز از میزان کمی حقوق برخوردار خواهد بود، ولیکن پس از اتمام دوره مطابق با قانون کار از حقوق ماهیانه‌ای حداقل برابر با ۳ هزار فرانک سوئیس برخوردار خواهد شد. دارندگان مدارک کار و دانش می‌توانند تا حدودی تحت شرایطی باز تحصیلات خود را تا سطح دوره

شش ویژگی کارآفرینان

محمود احمدپور داریانی

علم اقتصاد طی دهه‌های گذشته از پاسخ به اینکه کارآفرین چه فرقی با دیگران دارد، عاجز بود و مکاتب اقتصادی هیچ‌گاه نتوانستند در مورد ویژگی‌های شخصیتی کارآفرین صحبت کنند. تنها نکته‌ای که می‌گفتند این بود که کارکرد کارآفرین؛ نوآوری، ریسک‌پذیری یا ایجاد کسب و کار است. از این رو روانشناسان به کمک اقتصاددانان آمدند.

به اعتقاد روانشناسان ویژگی‌های مهم کارآفرینان این است که اهل نیاز به توفیقند یعنی کاری که

دوست ندارند، کارمند کسی باشند، دوست دارند برای خودشان کار کنند. پنجمین ویژگی شخصیتی این افراد این است که خود را عامل موفقیت و شکست خود می‌دانند و خیلی با محیط کاری ندارند. و اما ریسک‌پذیری ویژگی دیگر آنهاست. عزم، اراده، پشتکار و تلاش زیاد دارند و به گونه‌ای وقف کار هستند که به سختی به مسائل شخصی و خانوادگی خود می‌پردازند. به کار عشق می‌ورزند و با آنچه به دست می‌آورند با دیگران شریک می‌شوند. البته این ویژگی‌ها در کشورها و فرهنگ‌های مختلف، متفاوت است.

به آنها محول می‌شود با استاندارد عالی انجام می‌دهند؛ شب و روز درمورد بازخورد کارشان پرسش می‌کنند، به سرعت تصمیم‌گیری می‌کنند و تا کار را انجام ندهند، متوقف نمی‌شوند. ویژگی دوم این است که اهل تحمل ابهامند به این معنا که به سختی تسلیم نمی‌شوند و اگر درباره یک محیط، دانش ناقصی داشته باشند، مقاومت و استقامت آنها بالاست. ویژگی سوم کارآفرینان نوآوری است و به طور مرتب به دنبال یک فکر و ایده جدید و ایجاد تغییر هستند. ویژگی چهارم نیاز به استقلال است و اینکه

گفت‌وگوی اختصاصی «علم‌ومهارت» با دکتر علی حسین شهرپور، وابسته کار سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت:

آموزش‌های مهارتی، ایران را به بازار جهانی کار بازمی‌گرداند

تاکید بر آموزش‌های مهارتی و هدایت آموزش‌های دانشگاهی به سمت مهارت‌محور شدن، ایران را به بازار جهانی پرسود و پررونق کار بازمی‌گرداند. این را علی حسین شهرپور، وابسته کار سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت می‌گوید. او در گفت‌وگویی اختصاصی با «علم‌ومهارت» بر توسعه آموزش‌های مهارتی در کشور تاکید کرده و نقش موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت را در این میان بسیار چشمگیر دانست.

نقش و جایگاه آموزش‌های مهارتی را در شرایط کنونی کشور که با بحران بیکاری مواجه است، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سالانه حدود هزاران نفر وارد بازار کار می‌شوند و کشور باید توان کافی برای پاسخگویی به این حجم از متقاضیان کار را ایجاد کند، زیرا تداوم بحران بیکاری، جمعیت کشور را دچار فقر اقتصادی می‌کند. در حالت خوشبینانه کمتر از ۵۰ درصد از بیکاران کشور تحصیلات دانشگاهی دارند، این بدان معنی است که حدود ۵۰ درصد از بیکاران باید آموزش‌های مهارتی، فنی و حرفه‌ای دیده باشند که امری بعید به نظر می‌رسد. از طرف دیگر، با توجه به اینکه بخش

عمده‌ای از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی نیز به دلیل فقدان هماهنگی میان آموزش‌های تئوری و نیازهای واقعی بازار کار، مهارت کافی در مواجهه با بازار کار را ندارند. جامعه بیکار کشور نیازمند آموزش‌های مهارتی است و در صورت کم توجهی و توسعه نیافتن آموزش‌های مهارتی بیکاران کشور با بحران مهارت روبرو می‌شوند. امروزه برای حضور در بازار کار، داشتن مهارت الزامی است بنابراین آموزش‌های مهارتی موجب تسریع ورود نیروی کار به بازار کار و گردش چرخ اقتصاد است.

برای استفاده و بهره حداکثری از آموزش‌های مهارتی، این آموزش‌ها باید به چه سمت و

سویی هدایت شود؟

آموزش‌های مهارتی باید کارمحور باشد. آموزش‌های مهارتی باید بتواند فرد را برای احراز شغل، حرفه و کسب و کار آماده کند. بنابراین آموزش‌های مهارتی باید متناسب با نیاز واقعی بخش‌های مختلف اقتصادی باشد و از همه مهمتر اینکه آموزش‌ها باید به سمت افزایش و ارتقای مهارت در بخش فناوری‌های روز و علوم وابسته و دانش‌های خاص مربوط به مشاغل مختلف و بازارپسند هدایت شود.

آیا در شرایط کنونی می‌توان نیازهای برون‌مرزی به نیروی کار ماهر را هم شناسایی کرد و برای آن برنامه داشت؟
با توجه به اینکه سطح پایین حرفه‌ای

و آموزش نیروی کار خارجی در برخی از کشورها به ویژه در حوزه خلیج فارس به یک چالش برای بازار کار تبدیل شده است، جذب نیروی کار دارای مهارت به یکی از مهمترین برنامه‌های کشورهای پذیرنده نیروی کار حتی در کشورهای صنعتی و توسعه‌یافته تبدیل شده است. بنابراین حفظ نیروی کار ایرانی در خارج از کشور و اعزام نیروی کار جدید به میزان مهارت این نیروها بستگی دارد.

اعزام نیروی کار ماهر از اقدامات ضروری در پیشبرد کسب و کار موفق در اقتصاد جهانی است. اگر نیروی کار فیلیپینی و هندی به یکی از اجزای اصلی اقتصاد جهانی تبدیل شده‌اند دلیل آن صرفاً ارزان بودن نیروی کار نیست، بلکه نیروی کار این دو کشور در عمل نشان داده‌اند مهارت‌های کافی را دارند. دولت‌ها نیز برنامه‌های متعددی برای آموزش و تربیت کارگران اعزامی به خارج از کشور دارند. چون می‌دانند این نیروها، در افزایش تولید ناخالص ملی و توسعه رابطه اقتصادی با سایر کشورها نقش اساسی دارند.

در شرایط کنونی بنده معتقدم بازگشت کشور به بازار کار جهانی نیازمند ارتقای سطح آموزش‌های مهارتی متناسب با نیازهای این بازار پررونق و سودآور است. عوامل متعددی هم در شکل‌گیری و گسترش این بازار نقش دارند که از جمله آنها باید به شناسایی نیازهای برون‌مرزی به نیروی کار ماهر از طریق

بیشتری در تامین نیروی کار ماهر کشور داشته باشد. از سوی دیگر موسسه باید مشکلات و موانع رشد کمی و کیفی خود به‌ویژه زمینه‌های تجهیزات و امکانات آموزشی، پژوهشی و دانشجویی، فضای مناسب را رفع کند و در عین حال طرح‌های مناسب برای بهبود و افزایش سطح کمی و کیفی عملکرد موسسه را تدوین و ارائه کند.

چه پیشنهادی برای تسهیل جذب کارآموز و دانشجو از خارج کشور و تربیت آنها با پتانسیل‌های موجود آموزش‌های مهارتی در کشور دارید؟
در صورتی که امکانات، تجهیزات و تکنولوژی آموزشی و مهارت‌آموزی موسسه به‌روز شود و نیاز بازار کار کشورهای نیرو پذیر را تامین نماید می‌تواند معرف توانمندی‌ها و امکانات مهارت‌آموزی به کشورهای نیرو پذیر به ویژه کشورهای منطقه و حوزه خلیج فارس و حتی کشورهای آفریقایی باشد. انعقاد یادداشت تفاهم و توافقنامه با این کشورها برای جذب کارآموز و دانشجو و همچنین تربیت و اعزام مربی، ایجاد ارتباط با مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی سایر کشورها برای تبادل دانشجو و کارآموز در رشته‌های مورد نیاز، تسهیل کننده جذب کارآموز خارجی است.

و اما پرسش پایانی، چگونه می‌توان از فضای بازشده اقتصادی کنونی و شرایط پیش‌رو در دوران پس از تحریم برای توسعه اشتغال در کشور بهره برد؟

با توجه به بحران بیکاری، باید ساماندهی وضعیت کسب و کار و ایجاد فرصت‌های شغلی از اولویت‌های دولت در دوران پس از تحریم باشد. دولت باید کار شروع‌شده در دیپلماسی هسته‌ای را با دیپلماسی اقتصادی تمام کند. باید از فضای موجود با تکیه بر توانمندی‌ها و ظرفیت‌های کشور برای رونق تولید ملی و جذب سرمایه‌گذار به منظور ایجاد اشتغال مولد بهره برد.

مهارتی مواجه‌اند، نقش و جایگاه موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ نقاط ضعف و قوت موسسه از نظر شما چیست؟
وجود بیش از ۸۰ مرکز علمی-کاربردی مهارت در سطح کشور با ۲۲ هزار دانشجو و ۲۵۰۰ مدرس نشان‌دهنده نقش موثر و سازنده این موسسه در تربیت نیروی انسانی ماهر است. اکنون در ایران برای ۳ هزار نوع شغل مهارت‌آموزی می‌شود، در نتیجه ما به نسبت کشورهای توسعه‌یافته که ۱۲ هزار نوع شغل دارند، با کمبود ۹ هزار نوع شغل مواجه ایم. بنابراین موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی مهارت می‌تواند با تامین نیازهای مهارتی این فاصله را کمتر کند. علاوه بر این بخش عمده‌ای از دانشجویان دانشگاه‌ها فاقد مهارت کافی برای ورود به بازار کار هستند و موسسه می‌تواند با افزایش مهارت‌آموزی مشاغل، اثربخشی

استرالیا نظام امتیازدهی برای جذب مهاجران صاحب تخصص را ارائه کرده تا مهاجرانی متخصص، ماهر، با تجربه و مسلط‌تر به زبان انگلیسی را بپذیرد. همچنین، به دلیل افزایش تقاضا در سال‌های اخیر تعداد مهاجران کار در کشور کانادا افزایش یافته است، اما سیاست این کشور به سمت پذیرش مهاجران با تخصص بیشتر سوق پیدا کرده است. مقصد بعدی اعزام نیروی کار می‌تواند کشورهای حوزه خلیج فارس مخصوصاً امارات متحده عربی، قطر، کویت و عربستان باشد. چون منابع کارگری کشورهای حوزه خلیج فارس را خارجیان تشکیل می‌دهند و بالاترین درصد پذیرش نیروی کار خارجی متعلق به این کشورهاست. در این کشورها نیروی کار بومی بیشتر در بخش دولتی متمرکز است و در مشاغل علمی و فنی اشتغال نیروی کار بومی نسبتاً پایین است و در نتیجه نیاز به ورود نیروی کار ماهر و متخصص دارند.

در فضایی که فارغ‌التحصیلان دانشگاهی کشور با ضعف

وابستگان کار و یا نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور و برنامه‌ریزی برای تربیت و آموزش‌های مهارت فنی و حرفه‌ای اشاره کرد. البته آموزش زبان کشورهای نیروپذیر به ویژه زبان انگلیسی هم نقش موثری در موفقیت اعزام نیروی کار به خارج از کشور دارد.

کدام کشورها مقصد اصلی نیروی کار ماهر مازاد کشور است؟

تحریم‌ها و ایجاد فضای ایران‌هراسی بر روند اعزام نیروی کار ایرانی به خارج تأثیر منفی گذاشته و به سختی می‌توان برخی کشورهای نیروپذیر را برای جذب نیروی کار ایرانی قانع کرد حتی آنهایی که توافق نامه همکاری با آنها داریم. اما پس از شکسته شدن تحریم‌ها، کشورهای نیازمند، بدون شک درهای خود را بر روی نیروی کار ماهر و متخصص کشورمان باز خواهند کرد. در شرایط کنونی برخی از کشورهای حوزه خلیج فارس، کشورهای اروپایی، استرالیا و کانادا بهترین مقصد برای اعزام نیروی کار ماهر و متخصص هستند. کشورهای اروپایی هم به دلایل مختلف از جمله، روند رشد جمعیت و رشد اقتصادی ناچیزند نیروی کار ماهر و نیمه ماهر خارجی وارد کنند. برای نمونه دانمارک سیستم موسوم به «لیست مثبت» را اجرا کرد تا ورود متخصصان مورد نیاز کشورش آسان شود. آلمان از سال ۲۰۱۲ آیین‌نامه کارت آبی اتحادیه اروپا را به اجرا گذاشته تا دسترسی به متخصصان غیراروپایی بیش تر شود و حتی کارگران ماهر و واجد شرایط هم می‌توانند شش ماه در آلمان بمانند و دنبال کار بگردند، چون تعداد افرادی که در آلمان در سن اشتغال هستند تا سال ۲۰۵۰، از ۴۵ میلیون به ۲۹ میلیون نفر کاهش خواهد یافت و به زیر سقف ۳۶ درصد خواهد رسید. در مجموع کشورهای اروپایی در اعطای اجازه کار و اقامت برای افراد واجد شرایط انعطاف بیشتری نشان داده‌اند. دولت

دانشگاه‌ها و مساله کار آفرینی؛ نگاهی به تجربه مالزی

کارشان را در شعبه‌ها، کارگاه‌ها، سایت‌های صنعتی، تجاری، اجتماعی، فرهنگی و ... خود دانشگاه مشغول به کار می‌شوند. دلیل دوم در ارتباط با ناتوانی در تولید «کار آفرین» به جای «کار جو»، ضعف ارتباط بخش صنعت با دانشگاه به ویژه در حوزه‌های علوم انسانی است. در تقویم دانشگاه‌های ما، جز برخی از برنامه‌ها، نشست‌ها و همایش‌ها که ویژه ایام تاریخی، سیاسی و مذهبی برگزار می‌شود، کمتر اثری از حضور بخش‌های صنعت، بازار و کار آفرینی و فعالان مرتبط با آن دیده می‌شود. اما در دانشگاه مذکور در کشور مالزی، تمامی گروه‌های تحصیلی (رشته‌های مختلف) دارای «تقویم علمی-صنعتی» اختصاصی بوده و این گروه‌ها هفتگی میزبان تعداد زیادی از موفق‌ترین و بزرگترین فعالان و کار آفرینان بخش صنعت و بازار از شهرها و کشورهای مختلف هستند. داشتن چنین برنامه‌هایی باعث شده که دانشجویان پس از کلاس‌های درس و آموزش تئوریک، از نزدیک نیز با آنهایی که در بخش صنعت فعالیت داشته و با مشکلات مربوطه دست و پنجه نرم کرده‌اند، آشنا شوند.

لذا به نظر می‌رسد اگر دانشگاه‌های ایران نیز به دنبال تولید «کار آفرین» به جای «کار جو» هستند، اول از همه باید با تغییر نگاه به دانشجویان از «مقطعی» به «توسعه‌ای» ابتکار عمل در حوزه‌های مختلف کار آفرینی را خود به

دست گیرند. همچنین دانشگاه‌های ما باید بهترین و سرآمدترین حوزه کار آفرینی مربوطه را نیز به ضمیمه در اختیار داشته و با استخدام فارغ‌التحصیلان خود، اشتغال‌زایی و درآمدزایی کنند. این کار باعث می‌شود که هم دانشگاه‌ها روز به روز گسترش یابند و هم ضمن تبدیل شدن به مراکز بزرگ دانشگاهی-صنعتی از لحاظ مالی نیز مستقل شوند؛ چراکه اصولاً در قرن ۲۱ دانشگاه وابسته به بودجه دولتی و یا متکی بر شهریه دانشجویان دانشگاه موفق محسوب نمی‌شود. و در نهایت برای تولید «کار آفرین» به جای «کار جو» ورود بخش صنعت و حوزه‌های کار آفرینی هم به دانشگاه‌ها نیز ضروری است، نه اینکه این رابطه یک طرفه باشد و تنها از دانشگاه تلاش برای ورود به صنعت صورت گیرد.

عباس قنبری، استاد بخش ارتباطات و مدیریت روابط عمومی دانشگاه لیم کوک وینگ مالزی

دوره‌های دانشگاهی مرحله نهایی از یک پروسه طولانی تربیت و آموزش نیروی کار ماهر برای اداره و رهبری کشور محسوب می‌شوند. فرض اساسی بر این است که خروجی دانشگاه‌ها باید فارغ‌التحصیلانی باشند که در بهترین حالت بتوانند با دانش و مهارت اکتسابی خود اشتغال‌زایی کنند و با اینکه دست کم به آسانی وارد بازار کار شوند. اما آنچه در عالم واقع روی می‌دهد، فارغ‌التحصیلانی با دانش انباشته فراوان بوده که فاقد مهارت کافی برای اشتغال‌زایی یا ورود به عرصه کار و اشتغال هستند.

یکی از مهمترین دلایل این امر، ریشه در نوع نگاه دانشگاه‌ها به دانشجویان از بدو ورود آنها تا پایان فارغ‌التحصیلی است. متأسفانه عمده دانشگاه‌های کشور به اشتباه نگاهی «مقطعی» به دانشجویان داشته و چنین پنداشته می‌شود که وظیفه آنها صرفاً آموزش دانشجویان طی یک دوره زمانی سه، چهار یا پنج ساله و فارغ‌التحصیل کردن آنهاست. در حالی که تان سری لیم کوک وینگ، رئیس یکی از بزرگترین دانشگاه‌های خصوصی

مالزی در پایان مراسم فارغ‌التحصیلی دانشجویان این دانشگاه به مدیران داخلی این دانشگاه گفت: «... اشتباه نکنید! با فارغ‌التحصیل شدن این دانشجویان تازه کار من آغاز شده است. بهترین آنها را در زمینه‌های مختلف انتخاب و به من معرفی کنید!»

داشتن چنین نگاهی که من آن را نگاه «توسعه‌ای» در مقابل نگاه «مقطعی» به دانشجویان می‌نامم، باعث شده که دانشگاه مذکور که کار خود را از ۲۰ سال پیش آغاز کرده، هم اکنون دارای ۱۲ شعبه در کشورهای مختلف با بیش از ۳۰ هزار دانشجو از ۱۶۵ کشور جهان باشد. این دانشگاه هر سال به طور گسترده‌ای فارغ‌التحصیلانش را خودش استخدام و آنها چند سال اول ورود به بازار

معرفی کتاب

کار فرمای خود باشید

دستورالعمل مطرح شده در کتاب به منظور استفاده جوانان و کار آفرینان برای شروع کسب و کار تدوین شده است. به گونه‌ای که مخاطبان بتوانند طرح توجیهی خود را تهیه کنند؛ یعنی قبل از تأمین هرگونه اعتبار مالی یا تخصیص بودجه، ایده خود را بررسی کرده و قابلیت‌های خود را تشریح کنند.

کتاب «کار فرمای خود باشید» را سید جلیل میرمیران در ۱۶۸ صفحه و ۸ سرفصل اصلی به رشته تحریر درآورده و از سوی انتشارات سام به چاپ رسیده است. از سرفصل‌های اصلی این کتاب باید به «کسب و کار شما و بازار آن»، «تجزیه و تحلیل صنعت»، «توسعه پایدار»، «دایر کردن کسب و کار» و «برنامه مالی» اشاره کرد.

